TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. rugsėjo 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendra prieglobsčio ir papildomos apsaugos politika – Direktyva 2011/95/ES – 2 straipsnio j punkto trečia įtrauka – Sąvoka „šeimos narys“ – Pilnametis asmuo, prašantis tarptautinės apsaugos dėl jo šeimos ryšio su nepilnamečiu, kuriam jau suteikta papildoma apsauga – Reikšminga data, į kurią reikia atsižvelgti vertinant „nepilnamečio“ statusą“

Byloje C-768/19

dėl *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Vokietija) 2019 m. rugpjūčio 15 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. spalio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Vokietijos Federacinė Respublika

prieš

SE,

dalyvaujant

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal, teisėjai N. Wahl, F. Biltgen, L. S. Rossi (pranešėja) ir J. Passer,

generalinis advokatas G. Hogan,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Bundesrepublik Deutschland*, atstovaujamos A. Schumacher,

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir R. Kanitz,

* Proceso kalba: vokiečių.

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos K. Szíjjártó ir M. Z. Fehér,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Azéma, M. Condou-Durande, K. Kaiser ir C. Ladenburger,

susipažinęs su 2021 m. kovo 25 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9) 2 straipsnio j punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Afganistano piliečio SE ir *Bundesrepublik Deutschland* ginčą dėl *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba, Vokietija) atsisakymo suteikti jam pabėgėlio statusą arba papildomą apsaugą šeimos susijungimo su savo sūnumi pagrindu.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2011/95

3 Direktyvos 2011/95 12, 16, 18, 19 ir 38 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(12) pagrindinis šios direktyvos tikslas – užtikrinti, kad valstybės narės taikytų bendrus asmenų, kuriems tikrai reikia tarptautinės apsaugos, identifikavimo kriterijus, ir užtikrinti, kad tiems asmenims visose valstybėse narėse būtų suteiktos būtiniausios lengvatos;

<…>

(16) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Šia direktyva visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui ir prieglobsčio prašytojų bei juos lydinčių šeimos narių teisę į prieglobstį, taip pat skatinti taikyti tos Chartijos 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 ir 35 straipsnius, todėl direktyva turėtų būti atitinkamai įgyvendinama;

<…>

(18) įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės pirmiausia turėtų atsižvelgti į geriausius vaiko interesus pagal <…> Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją[, sudarytą Niujorke 1989 m. lapkričio 20 d. (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 1577 t., p. 3)]. Vertindamos geriausius vaiko interesus valstybės narės visų pirma turėtų tinkamai atsižvelgti į šeimos vienovės [vientisumo] principą, nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą, saugumo ir apsaugos aspektus ir į nepilnamečio nuomonę pagal jo amžių ir brandą.

(19) būtina išplėsti šeimos narių sąvoką, atsižvelgiant į tam tikras skirtingas priklausomumo aplinkybes ir ypatingą dėmesį skiriant geriausiems vaiko interesams;

<…>

(38) spręsdamos dėl teisių į lengvatas, kurios numatytos šioje direktyvoje, valstybės narės turėtų deramai atsižvelgti į geriausius vaiko interesus ir į tarptautinės apsaugos gavėjo artimų giminaičių, kurie jau yra valstybėje narėje ir kurie nėra to apsaugos gavėjo šeimos nariai, ypatingas priklausomumo nuo jo aplinkybes. <…>“

4 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

j) šeimos nariai – tiek, kiek šeima jau egzistavo kilmės šalyje, toliau išvardyti tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos nariai, kurie yra toje pačioje su tarptautinės apsaugos prašymu susijusioje valstybėje narėje:

<…>

– tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką atsakingas už tarptautinės apsaugos gavėją, jei tas gavėjas yra nepilnametis ir nesusituokęs;

k) nepilnametis – jaunesnis nei 18 metų trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės;

<…>“

5 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje „Palankesni reikalavimai“ numatyta:

„Valstybės narės gali nustatyti arba palikti galioti palankesnius reikalavimus, skirtus nustatyti, kuris asmuo gali būti priskiriamas prie pabėgėlio ar papildomą apsaugą galinčio gauti asmens, ir tarptautinės apsaugos pobūdį, jei tie reikalavimai yra suderinami su šia direktyva.“

6 Šios direktyvos 20 straipsnio 2 ir 5 dalyse įtvirtinta:

„2. Jei nenurodyta kitaip, šis skyrius taikomas tiek pabėgėliams, tiek papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims.

<…>

5. Įgyvendindamos šio skyriaus nuostatas dėl nepilnamečių, valstybės narės visų pirma atsižvelgia į geriausius vaiko interesus.“

7 Direktyvos 2011/95 23 straipsnyje „Šeimos vientisumo išsaugojimas“ nurodyta:

„1. Valstybės narės užtikrina galimybę išsaugoti šeimos vientisumą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos nariai, kuriems patiems tokia apsauga negali būti suteikta, turėtų teisę į 24–35 straipsniuose nurodytas lengvatas nacionalinių procedūrų nustatyta tvarka, kiek tai suderinama su šeimos nario asmeniniu teisiniu statusu.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos tuomet, kai šeimos nariui nesuteikiama arba nebūtų suteikta tarptautinė apsauga pagal III ir V skyrius.

<…>“

8 Šios direktyvos 24 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Iškart po tarptautinės apsaugos suteikimo valstybės narės išduoda papildomos apsaugos statuso gavėjams ir jų šeimos nariams pratęsiamą leidimą gyventi šalyje, kuris turi galioti ne trumpiau kaip vienerius metus, o pratęsimo atveju – ne trumpiau kaip dvejus metus, nebent dėl privalomų nacionalinio saugumo ar viešosios tvarkos priežasčių būtų reikalaujama kitaip.“

Direktyva 2013/32/ES

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 6 straipsnyje „Galimybė naudotis procedūra“ nurodyta:

„1. Asmeniui paprašius tarptautinės apsaugos kompetentingos pagal nacionalinę teisę tokius prašymus registruoti institucijos, registracija atliekama ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo prašymo dienos.

Jeigu tarptautinės apsaugos prašoma kitų institucijų, kurios, tikėtina, gali gauti tokių prašymų, tačiau nėra kompetentingos juos registruoti pagal nacionalinę teisę, valstybės narės užtikrina, kad tokiu atveju registracija būtų vykdoma [atliekama] ne vėliau kaip per šešias [darbo] dienas nuo prašymo dienos.

Valstybės narės užtikrina, kad tos kitos institucijos, kurių, tikėtina, gali būti prašoma tarptautinės apsaugos, kaip antai policija, sienos apsaugos tarnyba, imigracijos tarnybos ir sulaikymo įstaigos darbuotojai, gautų atitinkamą informaciją ir jiems būtų teikiamas reikiamo lygio mokymas, atitinkantis jų užduotis bei pareigas, ir jiems būtų nurodyta informuoti prašytojus, kam ir kaip pateikti tarptautinės apsaugos prašymus.

2. Valstybės narės užtikrina, kad tarptautinės apsaugos paprašęs asmuo turėtų veiksmingą galimybę prašymą pateikti kuo greičiau. Kai prašytojas nepateikia savo prašymo, valstybės narės gali atitinkamai taikyti 28 straipsnį.

3. Nedarant poveikio 2 daliai, valstybės narės gali reikalauti, kad tarptautinės apsaugos prašymai būtų pateikti asmeniškai ir (arba) nurodytoje vietoje.

4. Nepaisant 3 dalies, laikoma, kad tarptautinės apsaugos prašymas yra pateiktas, kai atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos gauna prašytojo pateiktą blanką [formą] arba oficialų pranešimą, kai tai numatyta nacionalinėje teisėje.

<…>“

Vokietijos teisė

9 Direktyva 2011/95 į Vokietijos teisę perkelta *Asylgesetz* (Prieglobsčio įstatymas, *BGBl.* 2008 I, p. 1798) (toliau – *AsylG*).

10 *AsylG* išskiriamas neoficialus prašymas suteikti prieglobstį (*AsylG* 13 straipsnio 1 dalis) ir oficialus prašymas suteikti prieglobstį (*AsylG* 14 straipsnio 1 dalis).

11 *AsylG* 13 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Prašymas suteikti prieglobstį egzistuoja tuo atveju, kai iš trečiosios šalies piliečio valios, išreikštos raštu, žodžiu arba kitaip, matyti, kad jis federalinėje teritorijoje siekia apsaugos nuo politinio persekiojimo arba prašo apsaugos nuo išsiuntimo iš šalies ar kitokio perdavimo valstybei, kurioje jam gresia persekiojimas, kaip tai suprantama pagal 3 straipsnio 1 dalį, arba didelė žala, kaip tai suprantama pagal 4 straipsnio 1 dalį.“

12 *AsylG* 14 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Prašymas suteikti prieglobstį pateikiamas Federalinei migracijos ir pabėgėlių tarnybos už trečiųjų šalių piliečių priėmimą atsakingo priėmimo centro padaliniui.“

13 *AsylG* 26 straipsnyje nustatyta:

„<…>

2. Trečiosios šalies piliečio, prieglobsčio gavėjo, vaikas, kuris prieglobsčio prašymo pateikimo momentu yra nepilnametis ir nesusituokęs, pateikus prašymą pripažįstamas turinčiu teisę į prieglobstį, jei trečiosios šalies piliečio pripažinimo prieglobsčio gavėju nebegalima ginčyti ir šis pripažinimas negali būti atšauktas ar panaikintas.

3. Nepilnamečio ir nesusituokusio prieglobsčio gavėjo tėvai arba kitas suaugęs asmuo, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2011/95] 2 straipsnio j punktą, paprašius pripažįstami turinčiais teisę į prieglobstį, jei:

1) prieglobsčio gavėjo teisės į prieglobstį pripažinimas tapo galutinis;

2) šeima, kaip apibrėžta Direktyvos [2011/95] 2 straipsnio j punkte, jau egzistavo valstybėje, kurioje teisę į prieglobstį turintis asmuo yra politiškai persekiojamas;

3) jie atvyko į Vokietijos teritoriją prieš pripažįstant asmenį turinčiu teisę į prieglobstį arba vos atvykę į šią šalį pateikė prieglobsčio prašymą;

4) asmens pripažinimas turinčiu teisę į prieglobstį negali būti atšauktas arba panaikintas;

5) jie rūpinasi teisę į prieglobstį turinčiu asmeniu.

Turinčio teisę į prieglobstį nepilnamečio nesusituokusiems broliams ir seserims, kurie jų prašymo pateikimo momentu yra nepilnamečiai, *mutatis mutandis* taikomi pirmos pastraipos 1–4 punktai.

<…>

5. 1–4 dalys *mutatis mutandis* taikomos asmenų, kuriems suteikta tarptautinė apsauga, šeimoms nariams, kaip apibrėžta šio straipsnio 1–3 dalyse. Teisė į prieglobstį pakeičiama pabėgėlio statusu arba papildoma apsauga. Papildoma apsauga kaip asmenų, kuriems suteikta tarptautinė apsauga, šeimos nariui nesuteikiama, esant 4 straipsnio 2 dalyje numatytam pagrindui jos nesuteikti.“

14 *AsylG* 77 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šį įstatymą nagrinėjamose bylose teismas atsižvelgia į faktinę ir teisinę situaciją, buvusią vykstant paskutiniam posėdžiui; jei sprendimas priimamas nerengiant posėdžio, lemiamą reikšmę turi priimant teismo sprendimą buvusi situacija. <…>“

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

15 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad 1998 m. balandžio 20 d. gimęs pareiškėjo pagrindinėje byloje sūnus 2012 m. atvyko į Vokietiją ir tų pačių metų rugpjūčio 21 d. ten pateikė prieglobsčio prašymą. 2016 m. gegužės 13 d., t. y. šiam vaikui jau sulaukus pilnametystės, Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba jo prieglobsčio prašymą atmetė, tačiau suteikė papildomos apsaugos statusą.

16 Pareiškėjas pagrindinėje byloje atvyko į Vokietiją 2016 m. sausio mėn. Tų pačių metų vasarį jis paprašė prieglobsčio, o balandžio 21 d. pateikė oficialų tarptautinės apsaugos prašymą. Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba atmetė pareiškėjo pagrindinėje byloje prieglobsčio prašymą, atsisakė suteikti jam pabėgėlio ir papildomos apsaugos statusą ir konstatavo, kad nėra pagrindų, dėl kurių jį būtų draudžiama išsiųsti iš šalies.

17 2018 m. gegužės 23 d. sprendimu *Verwaltungsgericht* (Administracinis teismas, Vokietija) patenkino pareiškėjo pagrindinėje byloje skundą dėl Federalinės migracijos ir pabėgėlių tarnybos sprendimo ir įpareigojo Vokietijos Federacinę Respubliką suteikti jam papildomos apsaugos statusą pagal *AsylG* 26 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą ir 5 dalį kaip nesusituokusio nepilnamečio vaiko, kuriam suteikta ši apsauga, tėvui. Šis teismas konstatavo, kad pareiškėjo pagrindinėje byloje sūnus reikšmingą dieną, t. y. prieglobsčio prašymo pateikimo metu dar buvo nepilnametis. Šiomis aplinkybėmis tas teismas nusprendė, kad prašymo suteikti prieglobstį Vokietijoje pateikimo momentu laikytinas momentas, kai prieglobsčio prašytojas pirmą kartą kreipiasi dėl prieglobsčio Vokietijoje suteikimo ir kai kompetentinga institucija apie tai sužino.

18 Vokietijos Federacinė Respublika dėl šio sprendimo pateikė tiesioginį kasacinį skundą *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Vokietija), nurodydama *AsylG* 26 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos pažeidimą. Ji tvirtina, kad pagal *AsylG* 77 straipsnio 1 dalį sprendimas dėl pareiškėjo pagrindinėje byloje prieglobsčio prašymo turi būti grindžiamas faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis tuo metu, kai įvyko paskutinis bylą iš esmės nagrinėjusio teismo posėdis, o jei sprendimas buvo priimtas nerengiant posėdžio – tą dieną, kai buvo priimtas atitinkamas teismo sprendimas. Kadangi pareiškėjo pagrindinėje byloje sūnus reikšmingą dieną pagal šią nuostatą jau buvo sulaukęs pilnametystės, pareiškėjas pagrindinėje byloje negalėjo

remtis *AsylG* 26 straipsnio 3 dalies (kurioje daroma nuoroda į Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punktą) taikymu. Tėvai gali įgyti šio įstatymo 2 straipsnio j punkte numatytas teises tik tuomet, jeigu jų vaikas papildomos apsaugos statuso kompetentingos institucijos sprendimu suteikimo jam momentu vis dar buvo nepilnametis. Tokią išvadą patvirtina *AsylG* 26 straipsnio 3 dalies tikslas, t. y. apsaugoti nepilnamečių interesus, o šis tikslas tampa neaktualus jiems sulaukus pilnametystės. Bet kuriuo atveju, net jei išvestinių teisės į prieglobstį suteikimo nepilnamečio tėvams sąlygų buvimą reikėtų vertinti atsižvelgiant į atitinkamo vieno iš tėvų prieglobsčio prašymo pateikimo datą, pagal *AsylG* 14 straipsnį reikėtų atsižvelgti į datą, kurią vienas iš tėvų pateikė oficialų prieglobsčio prašymą, o ne į datą, kai buvo pirmą kartą pateiktas neoficialus prieglobsčio prašymas, kaip tai suprantama pagal *AsylG* 13 straipsnį.

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pareiškėjo pagrindinėje byloje (kaip asmens, kuriam suteikta tarptautinė apsauga) prašymas suteikti jam papildomą apsaugą kaip šeimos nariui turėtų būti patenkintas, jeigu jo sūnus būtų „nepilnametis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio k punktą, ir jeigu jis juo rūpintųsi faktinių aplinkybių vertinimui reikšmingą dieną. Pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punktą nepilnamečio ir nesusituokusio tarptautinės apsaugos gavėjo „šeimos nariu“, be kita ko, laikomas šio asmens tėvas, jeigu jis yra tos pačios su tarptautinės apsaugos prašymu susijusios valstybės narės teritorijoje, o šeima jau egzistavo kilmės šalyje. To teismo teigimu, iš minėtos nuostatos formuluotės negalima patikimai nustatyti datos, pagal kurią vertintina, ar šis apsaugos gavėjas yra nepilnametis, o jei taip – ar šio nepilnamečio tėvas (kaip šeimos narys) pagal tą pačią nuostatą išsaugo šį statusą net ir pačiam apsaugos gavėjui sulaukus pilnametystės.

20 Dėl šios datos nustatymo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad byloje, kurioje priimtas 2018 m. balandžio 12 d. Sprendimas *A ir S* (C-550/16, EU:C:2018:248), Teisingumo Teismas patvirtino, kad nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos teisė į šeimos susijungimą susiejama su kompetentingos nacionalinės institucijos oficialaus sprendimo, kuriuo atitinkamam asmeniui pripažįstamas pabėgėlio statusas, priėmimo momentu, didelė pabėgėlių, pateikusių tarptautinės apsaugos prašymą kaip nelydimi nepilnamečiai, dalis gali prarasti galimybę pasinaudoti šia teise. Vis dėlto tas teismas mano, kad šioje byloje Teisingumo Teismo išdėstytais argumentais negalima vadovautis šiuo atveju, nes, priešingai nei minėtoje byloje, pareiškėjo pagrindinėje byloje vaikas turi ne teisę į prieglobstį, o teisę į papildomos apsaugos statusą, dėl kurio suteikimo (priešingai nei pabėgėlio statuso) reikia priimti oficialų sprendimą.

21 Be to, atitinkamais atvejais šiomis aplinkybėmis taip pat kyla klausimas, ar nustatant prašymo suteikti tarptautinę apsaugą pateikimo laiką reikia atsižvelgti į neoficialaus prieglobsčio prašymo pateikimo, ar oficialaus prieglobsčio prašymo tinkamo pateikimo momentą.

22 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl vaiko ir atitinkamo vieno iš tėvų faktinio šeimos gyvenimo atnaujinimo, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 straipsnį, priimančiojoje valstybėje narėje svarbos ir dėl ankstesnio tokio šeimos gyvenimo kilmės šalyje egzistavimo, taip pat dėl pareiškėjo pagrindinėje byloje ketinimo faktiškai įgyvendinti tėvų valdžią priimančiojoje valstybėje narėje.

23 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar prieglobsčio prašytojo, kaip šeimos nario, statusas pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką pasibaigia apsaugos gavėjui sulaukus pilnametystės, nes šis statusas yra susijęs su ribota apsaugos gavėjo nepilnametystės trukme.

24 Tokiomis aplinkybėmis *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar, esant situacijai, kai prieglobsčio prašytojas, turintis vaiką, su kuriuo gyveno šeimoje kilmės šalyje ir kuriam sulaukus pilnametystės buvo suteiktas papildomos apsaugos statusas pagal iki sulaukiant pilnametystės pateiktą prašymą (toliau – apsaugos gavėjas), prieš tam vaikui tampant pilnamečiui atvyko į apsaugos gavėjo priimančiąją valstybę narę ir ten taip pat pateikė tarptautinės apsaugos prašymą (toliau – prieglobsčio prašytojas) ir kai nacionalinės teisės nuostatoje, siekiant suteikti teisę į papildomą apsaugą, kildinamą iš apsaugos gavėjo, daroma nuoroda į Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio j punktą, sprendžiant klausimą, ar apsaugos gavėjas yra „nepilnametis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2011/95] 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką, turi būti vadovaujamasi sprendimo, priimto dėl prieglobsčio prašytojo prieglobsčio prašymo, data, ar vis dėlto ankstesniu momentu, pavyzdžiui, kai:
   a) apsaugos gavėjui buvo suteikta papildoma apsauga;
   b) prieglobsčio prašytojas pateikė prieglobsčio prašymą;
   c) prieglobsčio prašytojas atvyko į priimančiąją valstybę narę arba
   d) apsaugos gavėjas pateikė prieglobsčio prašymą?

2. Tuo atveju:
   a) jei lemiamą reikšmę turi prašymo pateikimo data:

      ar šiuo klausimu reikia remtis raštu, žodžiu ar kitu būdu pateiktu apsaugos prašymu, apie kurį tapo žinoma už prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimą atsakingai nacionalinės valdžios institucijai (pageidavimas gauti prieglobstį), ar pateiktu tarptautinės apsaugos prašymu?
   b) jei lemiamą reikšmę turi prieglobsčio prašytojo atvykimo į šalį ar jo prašymo suteikti prieglobstį pateikimo data:

      ar turi reikšmės ir klausimas, ar šiuo momentu dar nebuvo priimtas sprendimas dėl apsaugos gavėjo, kuriam papildomos apsaugos statusas buvo suteiktas vėliau, apsaugos prašymo?

3. a) Kokie reikalavimai turi būti keliami esant pirmajame prejudiciniame klausime aprašytai situacijai, kad prieglobsčio prašytojas būtų laikomas „šeimos nariu“ (Direktyvos [2011/95] [2 straipsnio j punkto trečia įtrauka]), kuris „yra toje pačioje su tarptautinės apsaugos prašymu susijusioje valstybėje narėje“, kurioje yra tarptautinės apsaugos gavėjas, ir su kuriuo šeima egzistavo „jau kilmės šalyje“? Ar tai visų pirma reiškia, kad apsaugos gavėjo ir prieglobsčio prašytojo šeimos gyvenimas, kaip jis suprantamas pagal Chartijos 7 straipsnį, priimančiojoje valstybėje narėje turėjo būti atnaujintas, ar pakanka, kad apsaugos gavėjas ir prieglobsčio prašytojas tik tuo pačiu metu būtų priimančiojoje valstybėje narėje? Ar vienas iš tėvų laikomas šeimos nariu taip pat tuo atveju, jei, sprendžiant iš konkrečios bylos aplinkybių, atvykdamas į šalį neketino faktiškai prisiimti atsakomybės už dar nepilnametį ir nesusituokusį tarptautinės apsaugos gavėją, kaip nurodyta Direktyvos [2011/95] 2 straipsnio j punkto trečioje įtraukoje?
   b) Jei į trečiojo prejudicinio klausimo a dalį reikia atsakyti taip, kad apsaugos gavėjo ir prieglobsčio prašytojo šeimos gyvenimas, kaip jis suprantamas pagal Chartijos 7 straipsnį, turėjo būti atnaujintas priimančiojoje valstybėje narėje, ar turi reikšmės tai, kokiu momentu jis buvo atnaujintas? Ar šiuo klausimu visų pirma svarbu atsižvelgti į tai, ar

šeimos gyvenimas buvo atnaujintas per tam tikrą laikotarpį po prieglobsčio prašytojo atvykimo, prieglobsčio prašytojo prašymo pateikimo dieną, ar tuo momentu, kai apsaugos gavėjas dar buvo nepilnametis?

4. Ar prieglobsčio prašytojo, kaip šeimos nario, statusas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos [2011/95] 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką, pasibaigia apsaugos gavėjui sulaukus pilnametystės ir atitinkamai išnykus atsakomybei už nepilnametį ir nesusituokusį asmenį? Jei būtų atsakyta neigiamai: ar šis šeimos nario statusas (ir su juo susijusios teisės) išlieka ir toliau neribotą laiką, ar išnyksta suėjus tam tikram terminui (jei taip: kokiam) arba atsitikus tam tikriems įvykiams (jei taip: kokiems)?“

Procesas Teisingumo Teisme

25 2020 m. gegužės 26 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 55 straipsnio 1 dalies b punktą, kol bus priimtas sprendimas bylose *Belgijos valstybė (Šeimos susijungimas – Nepilnametis vaikas)* (C-133/19, C-136/19 ir C-137/19). Šiame procese prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui buvo pranešta apie 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Belgijos valstybė (Šeimos susijungimas – Nepilnametis vaikas)* (C-133/19, C-136/19 ir C-137/19, EU:C:2020:577), siekiant išsiaiškinti, ar tas teismas ketina atsiimti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, ar ne. 2020 m. rugpjūčio 19 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismo kanceliarija gavo tų pačių metų rugpjūčio 26 d., minėtas teismas pranešė Teisingumo Teismui, kad neketina atsiimti šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Todėl šios bylos nagrinėjimas buvo atnaujintas 2020 m. rugpjūčio 28 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu.

26 2020 m. lapkričio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimu Vokietijos vyriausybės buvo paprašyta paaiškinti, kuo skiriasi Vokietijos teisėje numatytas neoficialus prašymas suteikti prieglobstį, kaip jis suprantamas pagal *AsylG* 13 straipsnio 1 dalį, ir oficialus prašymas suteikti prieglobstį, kaip jis suprantamas pagal to paties įstatymo 14 straipsnio 1 dalį, visų pirma dėl procedūros, terminų ir sąlygų. 2020 m. gruodžio 14 d. Vokietijos vyriausybė atsakė į šį klausimą.

27 2020 m. lapkričio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimu pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį pagrindinės bylos šalių ir suinteresuotųjų asmenų buvo paprašyta pateikti pastabas dėl to, kokių pasekmių galimai sukelia 2020 m. liepos 16 d. Sprendimas *Belgijos valstybė (Šeimos susijungimas – Nepilnametis vaikas)* (C-133/19, C-136/19 ir C-137/19, EU:C:2020:577), siekiant visų pirma atsakyti į pirmąjį pateiktą klausimą. Vengrijos vyriausybė ir Europos Komisija pateikė savo pastabas šiuo klausimu.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

28 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, kokia data yra reikšminga tuomet, kai prieglobsčio prašytojas, atvykęs į priimančiosios valstybės narės, kurioje yra jo nesusituokęs nepilnametis vaikas, teritoriją, ketina pasinaudoti šiam vaikui suteiktu papildomos apsaugos statusu tam, kad gautų teisę į prieglobstį pagal šios valstybės narės teisės aktus, suteikiančius tokią teisę asmenims, patenkantiems į Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečios įtraukos

taikymo sritį, sprendžiant, ar šios apsaugos gavėjas yra „nepilnametis“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, siekiant priimti sprendimą dėl šio prieglobsčio prašytojo pateikto tarptautinės apsaugos prašymo.

29 Konkrečiai kalbant, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar reikia remtis sprendimo dėl minėto prieglobsčio prašytojo pateikto prieglobsčio prašymo pateikimo laiku, ar ankstesniu momentu.

30 Siekiant atsakyti į šį klausimą pažymėtina, kad Direktyva 2011/95, priimta remiantis visų pirma SESV 78 straipsnio 2 dalies b punktu, siekiama, be kita ko, nustatyti vienodą papildomos apsaugos sistemą. Iš šios direktyvos 12 konstatuojamosios dalies matyti, kad vienas iš jos pagrindinių tikslų yra užtikrinti, kad valstybės narės taikytų bendrus asmenų, kuriems tikrai reikia tarptautinės apsaugos, identifikavimo kriterijus (2019 m. gegužės 23 d. Sprendimo *Bilali*, C-720/17, EU:C:2019:448, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Šiomis aplinkybėmis pagal šios direktyvos 23 straipsnio 1 ir 2 dalis valstybės narės įpareigojamos rūpintis šeimos vientisumo išsaugojimu ir užtikrinti, kad tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos nariai, kuriems patiems tokia apsauga negali būti suteikta, turėtų teisę į minėtos direktyvos 24–35 straipsniuose nurodytas lengvatas nacionalinių procedūrų nustatyta tvarka, kiek tai suderinama su atitinkamo šeimos nario asmeniniu teisiniu statusu.

32 Prie tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos narių, esančių toje pačioje su tarptautinės apsaugos prašymu susijusioje valstybėje narėje, su sąlyga, kad šeima jau egzistavo kilmės šalyje, pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką priskiriami šio asmens tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką atsakingas už tarptautinės apsaugos gavėją, jei tas gavėjas yra nepilnametis ir nesusituokęs.

33 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, nors Direktyvos 2011/95 2 straipsnio k punkte nustatyta, kad nepilnametis turi būti jaunesnis nei 18 metų asmuo, šioje nuostatoje nenurodyta, kokiu momentu reikia remtis vertinant, ar tokia sąlyga įvykdyta, be to, šiuo klausimu nėra jokios nuorodos į valstybių narių teisę.

34 Šiomis aplinkybėmis negalima teigti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas suteikė diskreciją valstybėms narėms nustatyti, kokiu momentu reikia remtis sprendžiant, ar tarptautinės apsaugos gavėjas yra „nepilnametis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką.

35 Reikia priminti, jog iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principų reikalavimų matyti, kad, kai šios teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir atitinkamu teisės aktu siekiamą tikslą (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Belgijos valstybė (Šeimos susijungimas – Nepilnametis vaikas)* (C-133/19, C-136/19 ir C-137/19, EU:C:2020:577, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

36 Be to, pagal Direktyvos 2011/95 16 konstatuojamąją dalį šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi Chartijoje pripažintų principų, taip pat siekiama skatinti taikyti visų pirma Chartijos 7 ir 24 straipsnius.

37 Visų pirma Chartijos 7 straipsnyje, kuriame nurodytos teisės, atitinkančios 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnio 1 dalyje garantuojamas teises, pripažįstama teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą. Šis 7 straipsnis, vadovaujantis suformuota jurisprudencija, turi būti taikomas kartu su pareiga atsižvelgti į geriausius vaiko interesus, kaip įtvirtinta Chartijos 24 straipsnio 2 dalyje, ir atsižvelgiant į jos 24 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą būtinybę vaikui reguliariai palaikyti asmeninius santykius su abiem tėvais (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Belgijos valstybė (Šeimos susijungimas – Nepilnametis vaikas)* (C-133/19, C-136/19 ir C-137/19, EU:C:2020:577, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

38 Tuo remiantis darytina išvada, kad Direktyvos 2011/95 nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos visų pirma atsižvelgiant į Chartijos 7 straipsnį ir 24 straipsnio 2 ir 3 dalis, kaip, beje, tai matyti iš šios direktyvos 18, 19 ir 38 konstatuojamųjų dalių ir 20 straipsnio 5 dalies, pagal kurias įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės pirmiausia turi atsižvelgti į geriausius vaiko interesus, skirti jiems ypatingą dėmesį, o juos vertindamos jos visų pirma turėtų tinkamai atsižvelgti į šeimos vientisumo principą, nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą.

39 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad, kaip visų pirma siūlo Vokietijos vyriausybė, jeigu data, kai kompetentinga atitinkamos valstybės narės institucija priima sprendimą dėl atitinkamo vieno iš tėvų, ketinančio įgyti teisę į papildomą apsaugą pagal savo vaiko įgytą papildomos apsaugos statusą, prašymo suteikti prieglobstį, būtų laikoma data, kuria reikėtų remtis vertinant, ar tarptautinės apsaugos gavėjas yra „nepilnametis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką, tai neatitiktų nei šia direktyva siekiamų tikslų, nei reikalavimų, kylančių iš Chartijos 7 straipsnio, kuriuo siekiama skatinti šeimos gyvenimą, ir 24 straipsnio 2 dalies, o pagal šią nuostatą reikalaujama, kad visuose valstybės ar privačių institucijų veiksmuose, susijusiuose su vaikais, be kita ko, kuriuos valstybės narės atlieka taikydamos minėtą direktyvą, pirmiausia būtų vadovaujamasi geriausiais vaiko interesais (pagal analogiją žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Belgijos valstybė (Šeimos susijungimas – Nepilnametis vaikas)* (C-133/19, C-136/19 ir C-137/19, EU:C:2020:577, 36 punktą).

40 Kompetentingos nacionalinės institucijos ir teismai gali būti neskatinami prioritetine tvarka nagrinėti nepilnamečių asmenų tėvų pateiktus prašymus taip skubiai, kaip tai yra reikalinga, kad būtų atsižvelgta į šių nepilnamečių pažeidžiamumą, todėl jų veiksmai galėtų sukelti pavojų tiek vieno iš tėvų teisei į šeimos gyvenimą su savo nepilnamečiu vaiku, tiek šio vaiko teisei į šeimos gyvenimą su savo šeimos nariu (pagal analogiją žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Belgijos valstybė (Šeimos susijungimas – Nepilnametis vaikas)* (C-133/19, C-136/19 ir C-137/19, EU:C:2020:577, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

41 Be to, toks aiškinimas taip pat neleistų laikantis vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principų užtikrinti vienodo ir nuspėjamo požiūrio į visus prašytojus, kurių padėtis chronologiškai yra tokia pati, nes dėl tokio aiškinimo prašymo dėl tarptautinės apsaugos suteikimo sėkmę iš esmės lemtų aplinkybės, kurios priklauso nuo nacionalinės administracijos ar teismų, visų pirma nuo to, kaip operatyviai išnagrinėjamas prašymas ar priimamas sprendimas dėl skundo dėl sprendimo atmesti tokį prašymą, o ne nuo prieglobsčio prašytojo priklausančių aplinkybių (pagal analogiją žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Belgijos valstybė (Šeimos susijungimas – Nepilnametis vaikas)* (C-133/19, C-136/19 ir C-137/19, EU:C:2020:577, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

42 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad, kaip iš esmės pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 73 ir 74 punktuose, kai prieglobsčio prašytojas, atvykęs į priimančiosios valstybės narės, kurioje yra jo nesusituokęs nepilnametis vaikas, teritoriją, ketina pasinaudoti šio vaiko įgytu

papildomos apsaugos statusu tam, kad gautų teisę į Direktyvos 2011/95 24–35 straipsniuose nurodytas lengvatas ir prireikus teisę į prieglobstį, jei pagal šios direktyvos 3 straipsnį tai numatyta nacionalinėje teisėje, reikšminga data sprendžiant, ar tarptautinės apsaugos gavėjas yra „nepilnametis“, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečioje įtraukoje (priimant sprendimą dėl šio gavėjo tėvo pateikto prieglobsčio prašymo), laikoma data, kai tėvas paprašė prieglobsčio.

43 Taigi vienas iš tėvų privalo pasinaudoti šeimos nario teise į šias lengvatas, įskaitant (atitinkamais atvejais) nacionalinėje teisėje numatytą teisę į prieglobstį, iki jo vaikui, kuriam suteikta tarptautinė apsauga, sulaukiant pilnametystės. Be to, iš Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečios įtraukos formuluotės matyti, kad šeima jau turi egzistuoti kilmės šalyje ir kad atitinkami šeimos nariai turi būti tos pačios su tarptautinės apsaugos prašymu susijusios valstybės narės teritorijoje iki šiam apsaugos gavėjui sulaukiant pilnametystės, vadinasi, minėtas apsaugos gavėjas šios apsaugos turi paprašyti iki savo pilnametystės.

44 Toks aiškinimas atitinka tiek Direktyvos 2011/95 tikslus, tiek Sąjungos teisės sistemoje saugomas pagrindines teises, pagal kuriuos, kaip nurodyta šio sprendimo 36–38 punktuose, valstybės narės turi pirmiausia atsižvelgti į geriausius vaiko interesus, o juos vertindamos visų pirma turėtų tinkamai atsižvelgti į šeimos vientisumo principą, nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą.

45 Jei būtų pripažinta, kad lemiamą reikšmę turi atitinkamo vieno iš tėvų prašymo data, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar šia data laikoma data, kai šis vienas iš tėvų pirmą kartą pateikė neoficialų prieglobsčio prašymą ir kai kompetentinga institucija apie tai sužinojo, ar data, kai minėtas vienas iš tėvų pateikė oficialų prieglobsčio prašymą.

46 Šiuo atveju, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, taikytinoje Vokietijos teisėje išskiriamas neoficialaus prieglobsčio prašymo pateikimas pagal *AsylG* 13 straipsnio 1 dalį ir oficialaus prieglobsčio prašymo pateikimas pagal *AsylG* 14 straipsnio 1 dalį. Šis skirtumas atspindi Direktyvos 2013/32 6 straipsnio 2 dalyje nurodytą tarptautinės apsaugos prašymo ir, antra, tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo išskyrimą.

47 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo paaiškinimų, nors pateikiant neoficialų prieglobsčio prašymą, kaip jis suprantamas pagal *AsylG* 13 straipsnio 1 dalį, nekeliama konkrečių formos reikalavimų ir pateikimas iš esmės priklauso nuo tarptautinės apsaugos prašytojo aplinkybių, kreipimasis dėl oficialaus prieglobsčio prašymo, kaip jis suprantamas pagal *AsylG* 14 straipsnio 1 dalį, priklauso nuo to, ar kompetentinga nacionalinė administracija įvykdė tam tikrus formalumus.

48 Kaip savo išvados 76 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Teisingumo Teismas nusprendė, kad trečiosios šalies pilietis įgyja tarptautinės apsaugos prašytojo, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 2 straipsnio c punktą, statusą nuo to momento, kai tokios apsaugos „paprašo“. Šiuo klausimu pareiga užregistruoti tarptautinės apsaugos prašymą tenka atitinkamai valstybei narei pagal šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies pirmą ir antrą pastraipas, o norėdamas pateikti tokį prašymą tarptautinės apsaugos prašytojas turi užpildyti tam skirtą formą, kaip numatyta minėtos direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalyse; norint „paprašyti“ tarptautinės apsaugos, priešingai, nereikia jokių administracinių formalumų, nes jie atliekami „pateikiant“ tokį prašymą (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *Ministerio Fiscal (Institucija, galinti gauti tarptautinės apsaugos prašymą)*, C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, 92 ir 93 punktai).

49 Vadinasi, pirma, tarptautinės apsaugos prašytojo statuso įgijimas negali priklausyti nei nuo tokio prašymo pateikimo, nei nuo jo įregistravimo ir, antra, to, jog trečiosios šalies pilietis išreiškia norą prašyti tarptautinės apsaugos „kitoje institucijoje“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 6 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, pakanka, kad jam būtų suteiktas tarptautinės apsaugos prašytojo statusas ir dėl to būtų pradėtas skaičiuoti šešių darbo dienų terminas, per kurį atitinkama valstybė narė turi užregistruoti tokį prašymą (2020 m. birželio 25 d. Sprendimo *Ministerio Fiscal (Institucija, galinti gauti tarptautinės apsaugos prašymą)*, C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, 94 punktas).

50 Šiuo atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad tarptautinės apsaugos prašantis tėvas 2016 m. sausio mėn. atvyko į Vokietiją. Kitą mėnesį jis papraše prieglobsčio, o 2016 m. balandžio 21 d. pateikė oficialų prašymą suteikti prieglobstį, kaip tai suprantama pagal *AsylG* 14 straipsnio 1 dalį. Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba atmetė pareiškėjo pagrindinėje byloje prieglobsčio prašymą, motyvuodama tuo, kad jo sūnus 2016 m. balandžio 20 d. sulaukė pilnametystės.

51 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad tuo atveju, kai prieglobsčio prašytojas pateikė neoficialų prašymą tuo metu, kai jo sūnus dar buvo nepilnametis, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio k punktą, iš esmės laikytina, kad toks prašytojas tą dieną buvo papildomos apsaugos gavėjo šeimos narys pagal šią nuostatą.

52 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečia įtrauka turi būti aiškinama taip, kad, kai prieglobsčio prašytojas, atvykęs į priimančiosios valstybės narės, kurioje yra jo nesusituokęs nepilnametis vaikas, teritoriją, ketina pasinaudoti šiam vaikui suteiktu papildomos apsaugos statusu tam, kad gautų teisę į prieglobstį pagal šios valstybės narės teisės aktus, suteikiančius tokią teisę asmenims, patenkantiems į Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečios įtraukos taikymo sritį, reikšminga data sprendžiant, ar šios apsaugos gavėjas yra „nepilnametis“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, siekiant priimti sprendimą dėl šio prieglobsčio prašytojo pateikto tarptautinės apsaugos prašymo, laikoma data, kai šis prieglobsčio prašytojas pateikė prieglobsčio prašymą (prireikus – neoficialiai).

Dėl trečiojo klausimo

53 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečia įtrauka, siejama su šios direktyvos 23 straipsnio 2 dalimi ir Chartijos 7 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „šeimos narys“ nereikalauja, jog vienas iš tarptautinės apsaugos gavėjo tėvų ir jo vaikas faktiškai atnaujintų šeimos gyvenimą. Šis teismas taip pat teiraujasi, ar vienas iš tėvų laikytinas „šeimos nariu“, jeigu atvykdamas į atitinkamos valstybės narės teritoriją nesiekė atitinkamo vaiko atžvilgiu faktiškai prisiimti tėvams tenkančios atsakomybės, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką.

54 Norint atsakyti į šį klausimą, reikia priminti, kad vaiko, kuriam taikoma papildoma apsauga, tėvo atveju Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečioje įtraukoje šeimos narių sąvoka priklauso tik nuo trijų šioje nuostatoje išdėstytų sąlygų, t. y. kad šeima jau turi egzistuoti kilmės šalyje, apsaugos gavėjo šeimos nariai turi būti toje pačioje su tarptautinės apsaugos prašymu susijusioje valstybėje narėje, o tarptautinės apsaugos gavėjas turi būti nesusituokęs nepilnametis asmuo. Tačiau tarp šių sąlygų nėra reikalavimo faktiškai atnaujinti šeimos gyvenimą priimančiosios valstybės narės teritorijoje.

55 Be to, šios direktyvos 23 straipsnyje taip pat nekalbama apie faktinį šeimos gyvenimo atnaujinimą. Jos 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog valstybės narės užtikrina šeimos vientisumo išsaugojimą, o minėtos direktyvos 23 straipsnio 2 dalyje nurodyta, jog valstybės narės privalo užtikrinti, kad tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos nariai iš esmės turėtų teisę į tos direktyvos 24–35 straipsniuose nurodytas lengvatas.

56 Be to, Chartijos 7 straipsnyje numatyta tik kiekvieno asmens teisė į tai, kad būtų gerbiamas jo šeimos gyvenimas, ir, kaip ir Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečioje įtraukoje ir 23 straipsnyje, nenustatyta jokių konkrečių reikalavimų dėl šios teisės įgyvendinimo tvarkos ar atitinkamų šeimos santykių intensyvumo.

57 Šiomis aplinkybėmis negalima teigti, kad sąvoka „šeimos narys“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką, priklauso nuo to, ar tarptautinės apsaugos gavėjas ir vienas iš tėvų, ketinantis pasinaudoti jo vaikui suteiktu papildomos apsaugos statusu teisei į papildomą apsaugą gauti, faktiškai atnaujina šeimos gyvenimą.

58 Kitaip tariant, faktinis šeimos gyvenimo atnaujinimas nėra sąlyga lengvatoms, suteikiamoms papildomos apsaugos gavėjo šeimos nariams, gauti. Taigi, nors atitinkamomis Direktyvos 2011/95 ir Chartijos nuostatomis saugoma teisė į šeimos gyvenimą ir skatinama ją išlaikyti, iš esmės šios teisės turėtojams paliekama galimybė pasirinkti, kaip jie nori gyventi šeimos gyvenimą, ir visų pirma nenustatoma jokių reikalavimų dėl jų šeimos santykių intensyvumo.

59 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečia įtrauka, siejama su šios direktyvos 23 straipsnio 2 dalimi ir Chartijos 7 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „šeimos narys“ nereikalauja, kad vienas iš tarptautinės apsaugos gavėjo tėvų ir jo vaikas faktiškai atnaujintų šeimos gyvenimą.

Dėl ketvirtojo klausimo

60 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punktas turi būti aiškinamas taip, kad vieno iš tėvų, kaip šeimos nario statusas, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, pasibaigia, kai vaikas, kuriam suteikiama papildoma apsauga, sulaukia pilnametystės, t. y. tuomet, kai tėvų atsakomybė už šį vaiką pasibaigia. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat teiraujasi, ar šio vieno iš tėvų (kaip šeimos nario) statusas ir jo suteikiamos teisės galioja neribotą laiką atitinkamam vaikui sulaukus pilnametystės, ar šios teisės vis dėlto pasibaigia tam tikru momentu arba esant tam tikroms sąlygoms.

61 Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečią įtrauką, siejamą su jos 23 straipsnio 2 dalimi, apsaugos gavėjo tėvas, motina ar bet kuris kitas suaugęs asmuo, atsakingas už apsaugos gavėją pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus ar praktiką, nelaikytinas šeimos nariu, kaip apibrėžta 2 straipsnio j punkte, neribotą laiką, taigi negali neribotą laiką naudotis šios direktyvos 24–35 straipsniuose nurodytomis lengvatomis, visų pirma dėl teisės gauti leidimą gyventi šalyje, įsidarbinti ir gauti būstą.

62 Be to, pagal Direktyvos 2011/95 24 straipsnio 2 dalį valstybės narės privalo išduoti papildomos apsaugos statuso gavėjams ir jų šeimos nariams (kuo greičiau po to, kai jiems suteikiama tarptautinė apsauga) pratęsiamą leidimą gyventi šalyje, kuris turi galioti ne trumpiau kaip vienus metus, o pratęsimo atveju – ne trumpiau kaip dvejus metus, nebent dėl privalomų nacionalinio saugumo ar viešosios tvarkos priežasčių būtų reikalaujama kitaip.

63 Reikia pripažinti, kad pagal šias nuostatas tarptautinės apsaugos suteikimas vienam iš tėvų, kaip papildomos apsaugos gavėjo „šeimos nariui“ (kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punktą), yra išvestinė teisė, kylanti iš jo vaikui suteikto papildomos apsaugos statuso (siekiant išlaikyti suinteresuotųjų asmenų šeimos vientisumą). Šiomis aplinkybėmis vienam iš tėvų suteikta apsauga bet kuriuo atveju negali iš karto pasibaigti vien papildomą apsaugą gavusiam vaikui sulaukus pilnametystės; arba bet kuriuo atveju ši aplinkybė negali automatiškai panaikinti atitinkamam vienam iš tėvų suteikto ir apibrėžtą laikotarpį dar galiojančio leidimo gyventi šalyje.

64 Jei papildomos apsaugos gavėjo „šeimos nariai“ tam tikru momentu atitiko šios apibrėžties sąlygas, jiems suteikta subjektinė teisė naudotis šios direktyvos 24–35 straipsniuose numatytomis lengvatomis turi išlikti ir šiam gavėjui sulaukus pilnametystės, kol galioja jiems pagal šios direktyvos 24 straipsnį suteiktas leidimas gyventi šalyje.

65 Šiuo klausimu, kaip pažymi Komisija, nustatydamos leidimo gyventi šalyje trukmę valstybės narės gali atsižvelgti į tai, kad tarptautinės apsaugos gavėjas sulauks pilnametystės jo šeimos nariams jau įgijus subjektinę teisę. Direktyvos 2011/95 24 straipsnio 2 dalies formuluotė, be kita ko, nedraudžia diferencijuoti šios apsaugos gavėjui ir jo šeimos nariams suteikto leidimo gyventi šalyje galiojimo laikotarpio. Tačiau jiems suteiktas leidimas gyventi šalyje turi galioti ne trumpiau kaip vienus metus.

66 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečia įtrauka, siejama su jos 23 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad papildomos apsaugos gavėjo šeimos narių teisės dėl jų vaikui suteikto papildomos apsaugos statuso, visų pirma šios direktyvos 24–35 straipsniuose nurodytos lengvatos, išlieka ir šiam gavėjui sulaukus pilnametystės, kol galioja jiems suteiktas leidimas gyventi šalyje pagal šios direktyvos 24 straipsnio 2 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

67 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 2 straipsnio j punkto trečia įtrauka turi būti aiškinama taip, kad, kai prieglobsčio prašytojas, atvykęs į priimančiosios valstybės narės, kurioje yra jo nesusituokęs nepilnametis vaikas, teritoriją, ketina pasinaudoti šiam**

vaikui suteiktu papildomos apsaugos statusu tam, kad gautų teisę į prieglobstį pagal šios valstybės narės teisės aktus, suteikiančius tokią teisę asmenims, patenkantiems į Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečios įtraukos taikymo sritį, reikšminga data sprendžiant, ar šios apsaugos gavėjas yra „nepilnametis“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, siekiant priimti sprendimą dėl šio prieglobsčio prašytojo pateikto tarptautinės apsaugos prašymo, laikoma data, kai šis prieglobsčio prašytojas pateikė prieglobsčio prašymą (prireikus – neoficialiai).

2. **Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečia įtrauka, siejama su šios direktyvos 23 straipsnio 2 dalimi ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „šeimos narys“ nereikalauja, kad vienas iš tarptautinės apsaugos gavėjo tėvų ir jo vaikas faktiškai atnaujintų šeimos gyvenimą.**

3. **Direktyvos 2011/95 2 straipsnio j punkto trečia įtrauka, siejama su jos 23 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad papildomos apsaugos gavėjo šeimos narių teisės dėl jų vaikui suteikto papildomos apsaugos statuso, visų pirma šios direktyvos 24–35 straipsniuose nurodytos lengvatos, išlieka ir šiam gavėjui sulaukus pilnametystės, kol galioja jiems suteiktas leidimas gyventi šalyje pagal šios direktyvos 24 straipsnio 2 dalį.**

Parašai.